

Samenwerking Roosendaal - Bergen op Zoom Rapportage werkgroep 24 april 2009

Aan de raden van de gemeente Roosendaal en de gemeente Bergen op Zoom.

Geachte dames en heren,

Tijdens de bijeenkomst van de raden van Roosendaal en Bergen op Zoom op 1 september 2008 is het voorstel ingebracht om te komen tot een gezamenlijke werkgroep die de uitgesproken intenties tot intensivering van de samenwerking tussen beide gemeenten gaat uitwerken in concrete voorstellen.

De werkgroep is als volgt samengesteld:

namens de gemeente Roosendaal: mevrouw Adriaansen-van Nispen, de heren Klaver, De Boeije, Schijvenaars, mevrouw Van Straaten-Noyons- griffier, de heer Van der Meijs-griffie.

namens de gemeente Bergen op Zoom: mevrouw Nuijten-van Aard, de heren Van Es, Wijten, Aertssen, Withagen, Huismans , De Vos-griffier.

De werkgroep heeft van beide presidia de opdracht gekregen om uitgaande van de meermalen uitgesproken samenwerkingsbereidheid en de daarbij in de toekomstvisie van beide gemeenten aangegeven criteria, voor beide gemeenteraden een voorstel uit te werken waarin:

1. de beleidsterreinen benoemd worden waarop die samenwerking mogelijk een meerwaarde heeft.
2. per beleidsterrein het samenwerkingskader/ c.q. de opdracht aan het college te formuleren
3. uiterlijk april 2009 een voorstel aan beide raden wordt aangeboden.

Binnen de uitwerking van de opdracht zal nadrukkelijk door de werkgroep gewerkt worden aan het beantwoorden van de WAT-vraag: op welke terreinen bestaat behoefte aan samenwerking, op welk schaalniveau is die samenwerking het meest effectief, welke resultaten dienen hiermee bereikt te worden en welke investeringen zijn hiervoor noodzakelijk. Nadat beide raden zich uitgesproken hebben over de door de werkgroep geformuleerde opdracht, kan het college zich richten op de beantwoording van de HOE-vraag.

In de volgende brondocumenten is over deze samenwerkingsbereidheid het volgende te vinden:

Gemeentevisie Bergen op Zoom

“De twee middelgrote gemeenten in de regio, Bergen op Zoom en Roosendaal, kunnen gezamenlijk doelmatiger werken, elkaar met hun aanvullende kwaliteiten versterken en krachtiger lobbyen in de richting van hogere overheden. Dat vormt de aanleiding voor het verdiepen van de samenwerking van deze Brabantse Buitensteden op zowel beleidsmatig als uitvoerend niveau. Belangrijke terreinen voor samenwerking zijn bedrijventerreinen, recreatie, openbaar vervoer en onderwijs. Juist het complementaire karakter van beide steden zorgt ook buiten West-Brabant voor een krachtige positionering en profilering.

Beleidskeuze: samenwerking Bergen op Zoom-Roosendaal als Brabantse Buitensteden verdiepen op basis van complementariteit.”

Koersdocument gemeente Roosendaal

“Roosendaal gaat voor nauwere samenwerking met andere gemeenten in de regio. We versterken de relatie met Bergen op Zoom. De directie is ervan overtuigd dat we veel gemeentelijke taken door samenwerking effectiever en efficiënter kunnen uitvoeren. Bestuurlijk en ambtelijk draagvlak voor de samenwerking is daarbij essentieel. Vanuit Roosendaal wordt gewerkt met een gefaseerde aanpak. Hierbij spreekt de politiek zich uit over de koers en bereidheid tot samenwerking. Het bestuur kiest en de ambtelijke top krijgt mandaat voor de effectuering van de samenwerking. De samenwerking zou wat betreft de directie kunnen bestaan uit verregaande vormen van samenvoeging van organisatieonderdelen.”

Werkwijze

Uitgaande van deze samenwerkingsbereidheid heeft de werkgroep in zijn discussie de vigerende indeling naar de drie gemeentelijke kernfuncties (WagenaarHoes) gehanteerd:

1. *Gezamenlijke bedrijfsvoering*

Het bij deze functie passende afsprakenkader heeft twee aspecten:

- Het eerste aspect is primair bedrijfsmatig, gericht op het in beeld hebben van producten/diensten en daarvoor te maken kosten, veelal gekoppeld als een dienstverleningsmodel.

Het tweede aspect betreft de vormgeving van de eigenaarrol in geval deelnemende gemeenten gezamenlijk eigenaar zijn van een samenwerkingsorganisatie. Richtlijnen op het gebied van Verbonden Partijen zijn behulpzaam bij het uitwerken van dit type afsprakenkader.

2. *Gezamenlijke uitvoering van beleid op bepaalde beleidsterreinen.*

Samenwerking tussen gemeenten op dit type taken ("doe-taken") staat in het teken van kwaliteit van dienstverlening, minder kwetsbaarheid en meer kostenefficiëntie. Kortom het behalen van schaalvoordelen.

Het bij deze functie passende afsprakenkader heeft bedrijfsmatige, beleidsmatige en bestuurlijke aspecten. De bedrijfsmatige en bestuurlijke aspecten zijn vergelijkbaar met het afsprakenkader voor de Bedrijfsvoering. Op het gebied van beleidsmatige aspecten gaat het onder meer om de vraag of en in hoeverre verschillende deelnemende gemeenten eigen beleidsmatige prioriteiten willen en kunnen zetten op een bepaald beleidsterrein.

3. *Gezamenlijke aanpak van complexe strategische beleidsopgaven*

De opgaven moeten en kunnen gezamenlijk worden gedefinieerd en ook gezamenlijk worden opgepakt. Deze activiteiten hebben vooral tot doel om de samenwerking met andere steden aan te kunnen gaan en om landelijk en provinciaal een serieuze partner te worden

Het bij deze kernfunctie passende afsprakenkader heeft primair een bestuurlijk karakter. Afspraken moeten worden gemaakt om de bestuurlijke inspanningen succesvol te maken en de benodigde middelen te kunnen genereren. Daar waar in de vorige twee afsprakenkaders het accent ligt op te leveren producten en diensten tegen een bepaalde prijs, ligt hier het accent primair op het beschikbaar hebben van middelen om activiteiten te kunnen verrichten (inputachtig, inspanningsverplichting). De samenwerking moet uitmonden in een krachtige positie van de Brabantse binnen zowel binnen de G 30 als binnen de B5 en de regio West-Brabant en Tholen. Dit kan worden bereikt door de gezamenlijke bestuurskracht van beide gemeenten verder te versterken.

Werkgroepleden hebben diverse suggesties gedaan; deze zijn verwerkt in onderstaand overzicht.

Aanpak

Uitgangspunt is dat de raden vanuit hun kaderstellende rol een opdracht aan beide colleges willen geven om te komen tot verdere intensivering van de samenwerking tussen beide gemeenten. Dit proces is gediend met een goede afstemming tussen beide raden en beide colleges; draagvlak is daarin een volstrekte randvoorwaarde. De werkgroep acht het van belang om beide burgemeesters vanwege hun bijzondere rol bij bestuurlijke samenwerking en externe betrekkingen, bij de verdere voorbereiding te betrekken. Het is goed om bij de effectuering van de samenwerking rekening te houden met:

1. geloofwaardigheid: het moet ergens over gaan.
2. de burger moet merken dat de samenwerking meerwaarde heeft, financieel en/of kwalitatief.
3. het belang van versterking van de bestuurskracht van beide gemeenten.
4. gevoel voor proces: het zichtbaar maken van resultaten versterkt het enthousiasme.
5. quick wins realiseren: bv. aansturing verbonden partijen kan snel resultaat opleveren.
6. planmatige benadering: een strakke planning.
7. buiten bestaande kaders durven denken.
8. gebruik maken van actuele mogelijkheden die zich (soms onaangekondigd) voor doen.
9. heldere verantwoordelijkheden.

Resultaat:

Zoals eerder is aangegeven beperkt de werkgroep zich tot het formuleren van een kaderstellende opdracht en legt deze ter besluitvorming aan de gemeenteraden voor. Om als raad vervolgens tot een goede opdrachtformulering te kunnen komen, is het van cruciaal belang dat de werkgroep vooraleerst naast een in de motie aangegeven expliciete inventarisatie van het draagvlak ook volledig zicht heeft op alle initiatieven die binnen dit onderwerp ontwikkeld zijn en worden. Vanuit deze gelijke startpositie kan de werkgroep vervolgens beide colleges meer gerichte randvoorwaarden en opdrachten meegeven.

Procesgang

Voorstel:

- a. Beeldvorming:
De beide gemeenteraden vragen beide colleges om een volledig overzicht van samenwerkingsinitiatieven op de drie gebieden: bedrijfsvoering, uitvoering beleid op bepaalde beleidsterreinen en aanpak van complexe strategische beleidsopgaven. Hierbij wordt gevraagd om de actuele stand van zaken en de voornemens rond de samenwerking in kaart te brengen, zowel inhoudelijk als planmatig. In deze motie wordt het college tevens gevraagd om, meer concreet dan nu het geval is en vanuit een meer integrale sturing, de samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van bedrijfsvoering te intensiveren. **Planning:** de werkgroep zendt begin mei 2009 deze conceptmotie naar beide gemeenteraden .
- b. Meningsvorming:
Zodra de moties in beide gemeenten zijn aangenomen en de opdracht daarmee is geformaliseerd, kan de werkgroep anticiperend op de uitwerking van het college een discussieavond plannen en voorbereiden waarin beide raden kunnen debatteren over de beschikbaar gestelde informatie. Ook kunnen in het debat aanvullende samenwerkingsgebieden verkend worden.
Planning: 3^e kwartaal 2009.
- c. Besluitvorming: De werkgroep bereidt op grond van de input uit deze vergadering een voorstel aan de raden voor. Daarin zal tevens aandacht worden besteed aan een vervolgoopdracht aan de werkgroep om de verdere uitwerking gericht te volgen.
Planning: 3^e kwartaal 2009

Tot slot

De werkgroep hecht er aan om met enig ritueel publicitaire aandacht te vragen voor het belang van de voornemens van beide raden. Over de vorm worden ideeën uitgewerkt.

Namens de werkgroep bieden wij u deze nota aan. De nota gaat vergezeld van een motie waarin beide raden worden verzocht zich uit te spreken over de intensivering en concretisering van de samenwerking tussen beide gemeenten.

Met vriendelijke groet,

Trinette Adriaansen-van Nispen,
plaatsvervangend voorzitter van de raad van de gemeente Roosendaal,

Jack van Es,
plaatsvervangend voorzitter van de raad van de gemeente Bergen op Zoom,

Resultaten van de vrije ronde/ brainstormen.

1. Algemeen: samenwerking om bestuurskracht (zowel bestuurlijk als ambtelijk) te versterken.
2. Algemeen: samenwerken om positie in West-Brabant en provincie te versterken.
3. verbetering dienstverlening
4. Bedrijventerreinen
(revitaliseren, werkgelegenheid, West-Brabantse identiteit)
5. Onderwijs
(gekoppeld aan West-Brabantse economische identiteit, een Technisch HBO, HBO-module Zorg, loopbaancentrum)
6. Meerwaarde van buitensteden aantonen naar buiten t.b.v. verdeelpotten provincie, Rijk en Europa.
(de gezamenlijke slagkracht gaan vergroten, hoe kunnen we binnen lopende afspraken gezamenlijk iets extra's brengen?)
7. Samenwerking in West-Brabant.
(Vooraf bepalen dat je in de regio zoveel mogelijk samen gaat doen)
8. Aanmelden voor proefproject lokaal bestuur.
9. Een gezamenlijk projectwethouder Samenwerking
10. Een brede overlegstructuur vormen met gemeenten met dezelfde grootte/samenwerkingsproblematiek in Nederland en België.
11. Bestuurlijke eenheid vormen naar Provincie en Rijk.
(zoek voorbeelden (Enschede Almelo), gezamenlijk imago)
12. Samenwerking topsport
13. Samenwerking cultuur: samenwerking beide theaters, centra voor de kunsten.
14. Gezamenlijk administratief dienstencentrum voor beide gemeenten op middenlange termijn.
15. Personeelsbeleid
16. ICT
17. Taakverdeling t.a.v. aansturing verbonden partijen.
18. Richting derden, bijvoorbeeld het verwerven van subsidies of het acquireren van bedrijven.
19. Gezamenlijke beleidsontwikkeling, beleidscoördinatie en beleidsafstemming, bijvoorbeeld op gebied van bedrijventerreinen, woninglocaties, maatschappelijke voorzieningen of infrastructuur.
20. Gezamenlijk uitoefenen van beïnvloedingsmacht en lobby richting rijk, provincie, andere regio's en Europa.
21. Het aangaan van strategische allianties met andere overheden, middenveldorganisaties en ondernemingen.
22. Herstructurering bedrijventerreinen.
23. Sociaal economisch beleid.
24. Realisatie onderwijsvoorzieningen: mbo, hbo, universitair.
25. Gezamenlijke Groene Hart tussen beide gemeenten.